

Pomhaj Boh!

Cíklo 27.
5. julija

Lětník 6.
1896.

Serbiske njedželske lopjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w Smolerjez knihicziſchezérni w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchťobrtſlētnu pichedrloku 40 ny.

5. njedžela po ſwiatej Trojizn.

Dobre dny.

1 Petr. 3, 8—15.

„Dobre dny“ — ſchtó ſebi po nich žadał njeby! Jeno ſo býchu tež pſchischle! Ale člowjek čžaka a čžaka a dobre dny njeſchińdu; woni ſa ſbožom honja a ſbože ma jich k lepschemu; kětſje kaž rěka žiwjenje nimo bězi a někotryžkulíz wumrje, bjes teho ſo by „dobre dny“ wo-hladał. Njedýrbjała teho wina býč, ſo ſebi jich wjele njerossjažni, ſchtó dobre dny po prawom ſu a ſo prawe pucze k prawemu ſbožu žiwjenja njehodža? Sšamo biblija w mało wězach tajkich ſedžblimykh požlucharjow namaka, hacž hdyz čze pucz k dobrým dnjam pořasacž po epifoli 1 Petr. 3, 8—15.

1. Šchtó ſu dobre dny? Sšnano te, ſotrež ma wulka hromada luda ſa tajke? So je člowjek kózdzicžki džen w rjanym wježelu živý? So ma prawje wjele pjenjes a ſo je ſtroný, ſo by wježele tuteho ſweta w połnej měrež wuzičz mohl? Dny ſwetnego wježela ſu wam wopravdze „dobre dny“? Prajilo ſo je: na ſwecze člowjek wſchitko ſujeſe, jeno niz wjele dobrých dnjow a ſwiate piſmo nam powjeda wo tym ſyntu, kotryž ſwojego nana wopuszczi, ſo by ſebi rjane dny ſezinit. Ale kaž je ſnate, buchu to jara hubjene dny. Pſches ſrudne naſhoniſenje ſo člowjek powucži a pôſnaſe, ſo niz w měčzu, niz w wuziwanju, ale w njemolnym měrež wutroby ſbože žiwjenja wobſteji. — Abo wobſteji wone ſzanno w ſzlobod-

noſczi wote wſchego czeſpjenja a boſoſzow, ſotrež ſažo abo poſdžischo kózde člowiske žiwjenje bohače napjelnuju? Šchtó njedýrbjał potom hižo wote wſchego ſpočatka wot dobrých dnjow woſhladač? Pichetož kaž doſho mam ſole brashne čželo, kaž doſho nam a tym naſchim ſmjercz hroſy, dyrbimy na czeſpjenja pſchihotowaní býč a ſbože žiwjenja w něczim druhim pytacž, dyžli w ſeñſkych ſublach. Ale kaž mało ſměmy dny ſwetnego wježela ſa dobre dny měč, tak tež niz čžažy ſeñſkeho czeſpjenja ſa ſle čžažy. Wone wſchaſ móža czežke a boſtne býč, wone ſo nam ſdadža hórke lekarſtwo býč, ale runje kaž lekarſtwo móže nam dobre a ſpomožne býč. Kotre dny je drje tamny ſynt, jako běſche ſažo pucz k měrej nanowskeho doma namakał, najbóle žohnowany mjenował? Wěſcze niz čžaž blaſnoſcze a lohkomuſklnoscze, hdyz ſwoje ſublo pſche-čzinjeſche, ale čžaž parowanja a nuſy, hdyz ſwoje ſublo pſheczinjeſche, ale čžaž parowanja a nuſy, hdyz ſo jemu domoj ſeñysche. A tak budže tež po dokonjanym žiwjenju někotry ſam pſchi ſebi te dny ſa žohnowane měč, na kotrychž w ſwetnych žadofszach ſo ſhubjaza duscha w czeſ-noszach a horju ſažo ſwojego Boha a ſtworiczela pytacž a lubowacž naukuň. A ſ tym je hižo wuprajene, ſo ſu ſa ſchelcžijana pſchi wſchech wobčežnoſzach tuteho ſweta, ſotrež ma wot ſwojich ſobuežlowjekow naſhonicž, dobre dny. Wone ſu dny, ſotrež móža ſo ſ dobrým ſwědom-njom wuzičz a brač ſa dar wſchehodobrocžiweho Boha, wone ſu dny, na kotrychž ſo člowjek bliſkoſcze a towarzſtwa Božeho troſchtuje w tym wěſtym doměrjenju,

so Bóh tón Rénjes w njebojach swoje dżeczi na semi wobarnuje a wsho derje czini. Swozowny je tón, kótryž so někoho njeboji, hačz Boha szameho, kaž je to Bismarck něhdyn podomne wuprajil: „Derje temu čłowjeku, kótryž so teho Rénjesa boji; derje tebi ty miasch so derje“, praji psalmista.

2. So bychmy k tajfemu dobremu žiwjenju, k tajfemu měrnemu a czichemu žiwjenju w bojosczi teho Rénjesa dōschli, nam japoštol wschelaku radu dawa. „Najpošledy pak budža wschitzu jeniskeje myžle bjes szobu, sczépliwi, jako bratsja, lubosni, s wutrobu szmilni a pszechczelnii“. Raje sbože do domu jednota a mér pschinježete! Njelicžomne szu cziche sradowanja lubosneho žiwjenja w domje. Na wopak — ſajka ſrudoba, hdvž je w domje pschelora, hdvž njejstej muž a žona pschesjene. Sczépliwy! Dželena ſrudoba je połoza ſrudoby, dželene wjeſele je dwojake wjeſele. Dobrych pszechczelow a szwernych szuſodow my trjebamy. Szmilny! Dacž je szbóžniſcho dyžli bracz. Pszechczelnioſcž je złonežko žiwjenja. — Schtóž chze dobre dny mécž, pschijimai druhu radu a czin po njej. Njeſaplačcze ſłoscž se ſłoscžu! Njeſzmy my ſami wino, hdvž ſebi damy žiwjenje hórke czinicž? Hidženje, kotrež naſhony, njeje najhórſche, ale hdvž my tež hidžimy: to ſte, kotrež pszechczerpimy, njeje njeſbože, ale hdvž so ſamii roſſlobimi a hněwej njeſobaramy. Njehněwaj so a budž ſměrny, czicheje myžle — a ty bjes hněwnymi ludžimi wjeſely wostanjesch. — Skončnje — schtóž chze žiwu bycž a dobre dny mécž, tón pojimaj ſwój jaſy, so by ſteho njeręčał a ſwoju hubu, so by njeſudala. S ręczu hněwa, ſawisze, hordoscze ſebi jich wjele dobre dny ſkaſy. Teho dla mjelečcze. Schtóž je mjelečał so teho ženje kaž njeje. Hdvž pak powjedaſh, powjedaj dobre ſ Bohom a wo Bohu, kaž to druga ſaſnja verueži. Powjedaj dobre ſ ludžimi a dobre wo ludžoch, kaž to woſma ſaſnja kaže. Potom je dobrych dnjow doſč. Budž po tym žiwu a ty ſniejesh ſwoju radojež. — Žane ſkorženje njeſda ſwoje prawo w naſhim czaju tak mécž, kaž to ſkorženje na hubjene czaju. Schto ſu čuſk? Hdvž ſu ludžo hubjeni, ſu to tež czaju? Njech ſu ludžo lepſchi — potom budże tež lepje. My ſmy tón czaj. Raje my ſmy, tajke je žiwjenje.

Duž je najlepſcha khorhoj naſcheho žiwjenja ſtajnje a pschezo:

„Wſchitko ſ Bohom, potom mamy ſtajnje dobre dny.“ Hamjen.

Wozjehnjenje naſhich młodych k fchesczijanskej ſwobodnoſcži.

(Po F.)

V. Schto ma nabožina pschi tym do ważnoſcze?

W tym nabožinskim roſwuczenju chzu jenož mało naſpomnicž. Schtóž je dotalne wukladowanie ſ ledžbliwoſcžu czital, wè, so ſym hido dawno wo tym ręčał.

So dyrbi so Jeſuš Chrystuš, w kótrymž je so nam Wóz ſjewił, naſ lubował a ſwoje džeczi ſežinił, pschi tym na prenje město ſtajicž, — w tym ſu sprawni fchesczijenjo psches jene. Woſoba Jeſuš Chrystuš dyrbi wſchitko wobknježiež: k niemu so modlicž, jeho w lubowazej wérje wopschijecž, jemu ſlužicž a jeho poſluchacž, jemu wutrobu dacž, to je fchesczijanske žiwjenje. Do njego so pschekraſniež, je wotyknjeny kónz fchesczijana. Šrudnje je, hdvž młodoscži fchesczijanstwo psched wozgomaj ſteji jako dolhi rynk ſamych wuežbow a žadanow. To jenož k bojassliwoſcži a njeſaſnoſcži wiedze. Jednota dyrbi w tym bycž.

Po tajfim na ſałozku woſobi Jeſušoweje dyrbi ſo wſchitko jenotliwe do praweho ſhwetla ſtajicž. Ale tež to ſ wobbladniwoſcžu! Wažne dyrbi ſo dželiež wot njevažneho. Reformirtski u. pſch. dyrbi ſwojich młodych fchesczijanow ſwój nahlad wo ſhwatym wotkaſanju, — Lutherski dyrbi ſwój nahlad wo fcheczenizh džeczi wuežicž. Ale pſchi wſchěmi roſdželeńſkimi wuežbami dyrbi ſo tola ſ doboru pſchistajicž, ſu ſu ſtajnje pobožni a roſhwetleni fchesczijenjo byli, kotsiž ſu wo tym hinashche nahladu měli. To by ſtrachnije bylo, hdvž bychmy tymle wuežbam, wo kótrych ſu bjes najlepſchimi fchesczijanami jara wſchelake nahladu, tu ſamu ważnoſcž pſchizpili, kaž wérje do Chrystuſa, teho Szyna Božego a ſbóžnika teho ſhweta. Sznanu hižo w ſuſodnej ſhēzhy muž bydli, kotrehož fchesczijanstwo ſo twojemu ſynej bôle ſpodoba, dyžli twoje, kótryž pak wo ſhwatej Bożej wjecžeri hinał myžli hačz ty. Hdvž by ty nětko twojemu ſynej prajicž chył: „To žadyn prawy fchesczijan njeje“, by ty jeho do ſnuteſkowneho bědženja wabił, kotrehož ſbnz by był, ſo twój ſyn pak na twojim fchesczijanstwie ſadweliuje, abo, ſo wón na tón puež pschińdze, wýſche kotrehož pſchane ſteji: „Schto je prawda?“ Ta ſym w tym doſč ſrudneho naſhonil.

Czicze wopak pak je, hdvž ty fchesczijanstwo ſ učajkim politiskim ſtejnischetu ſmeſchesch. Szlawny predar Eugen Bersier w Parizu wupraj: „Jeſuſ ma jenož ſ tym czinicž, kaž ma čłowjek ſo k Bohu a kaž ma čłowjek ſo k čłowjeku. Wo politiske wězy ſo ani njeſtara. Ženje ſo njeſoda na polu ſeſtich a ſachodnych wězow abo wědomostnych wěrnoſcžow, kotrež je Bóh ſwobodnemu pſchepytanju čłowjekow pſchewoſtaſil. A runje dokelž evangelijs žaneho towarzſta ſ tymi možami tehole rjada wobſamkył njeje, — runje dokelž ſ politiku, ſ wědomostnymi nahladami a wuežbami niežo czinicž nima, — runje ſ tym wopokaſe, ſo ſo na čłowjeka ſameho wobrocži; runje teho dla ſamóže ſo wſchitko narodam pſchiprawicž a teho dla evangelijs tež ſam njeſchémienjeny a wěſty woſtanje a we wſchitkach czazach ſivoju móž wopokaſe.“

To ſu kraſne ſłowa. Ta ſym to wodomne husto wuprajil. Ale derje wěm, ſ wotkaſ wěir w naſhim czazu duje a ja ſhlyſhu, ſo mi wjele fchesczijanow pſchivoła: „A ſo by to tola radſcho njeſuprajil.“ — Ale ſchtož čłowjek dyrbi, to wón dyrbi. Ta dyrbiu to wuprajicž, ſo je wſchitko wobmjeſowanie evangelijs nadpad na fchesczijansku ſwobodnoſcž, a ſo je wſchitko nabožinske roſwuczenje khorowate, hdvž ſo powſchitkowneho wotmyžla fchesczijanstwa dótka.

Woſebje wažne je dale, ſo my młodych k prawemu pſjnačžu hręcha a k prawemu ſtejnischetu pſchecžiwo hręchej dowjedženij. Tež tule dyrbiu ſhutnych fchesczijanow napominacž, ſo tu wěz jenoſtronſy njeſobhladaja a ju njeſchēſnaja. So dyrbimy młodym hręch jako ſkaſenje, jako najwyschſche, haj ſkončnje jako to jenicžke ſkaſenje — ſo dyrbimy jim hręch jako wopravdžite ſchłovinſtwo pokasacž, — ſo dyrbimy dale, ſo bychmy to prawje ſamohli, ſam jako tajzy ſo pokasacž, kotsiž ſo hręcha hladaja — to je to, w czimž ſmih wěſče wſchitzu pſches jene. Mój, pſches boſtne naſhonjenja wobtwierdženy nahlad je, ſo ſo runje bjes fchesczijanami wjele w tym ſmyli, ſo ſo wuežba wo powſchitkownym hręchnym ſkaſenju na tak pſchehnate waſchnje wopisjuje, ſo ſo młodzi wottraſheni a njeſerjazy wotwobrocža. W tym dyrbjeli wobbladniwi bycž a pſchi wopisauju eželneho a ſebieſneho waſchnja ežlowſkeje natury tola njeſabycž, ſo podomnoſcž Boža w čłowjeku tola ežicze wuhaſnjenia njeje, ſo je nětko tež hiſcze žadanje po Boži a bójſkim žiwjenju ſawofalo.

So je wutroba hľuboko ſkaſena, a ſo ſebicžnoſcž w duſchi knježi, ſo na žane waſchnje ſamjelczež njeſmje; tež niz, ſo ſu najlepſchi a najpobožniſhi pſchi wſchém ſedživym ſdychowanju po Boži tola ežicze njeſhmani, wopravdže a zyle k ſhwetku ſo pſchecžihežecž. So bych ſ pſchikladom pokasal, ſchto chzu prajicž; tak dyrbjich, hdvž pſchi naſchej młodoscži ſawisze ſamakach, jej prajicž, kajka hroſna, jedoſta roſtlinu to je a kaž je tale roſtlinu ſ jedyteje ſemje wuroſila. Ta widžu jeneho hólza plakajo ſtejo, dokelž ſawisze pſchecžiwo jeho ſhubſchulerzej, kótryž je jeho w wuknjenju pſchecžehnył a kotrehož je tola něhdyn jara lubował, w ſebi ſačzuije. Ta widžu, kaž wón ryžerſzy pſchecžiwo njej wojuje a tola bóry pſchi někajke ſkladnoſcži ſo jedoſta roſtlinu ſ nowa pokaze. Nětko móžesj lohko pokasacž, kaž ſla je wutroba, haj ſo ſmy my ſhubjeni, hdvž Bóh džiñ hnady nad nami nječini, a ſo žana modlitwa nuſniſcha njeje hačz ta: „Stwoř we mni, Božo, ežiſtu wutrobu a daj mi noweho wěſteho ducha!“ Schłodne pak

je wo schklovinstryje hręcha w nastrójazch słowach ręczecz, prjedy hacż je żo tole schklovinjwo w młodej wutrobje pokasało.

(Pokračowanje.)

Puczowarszny towarzhojo.

(Pokračowanje.)

Wótre sawołanie Dwinowowe wutorhny jeho se spanja. Na żynowej lubi bęsche hiszczę nimale czma; tola wonka sapocza hiżo żwiiacz. Deszczek bęsche psciształ, na njebju schadżachu ransche sera. Wo wžy bęsche hiszczę czicho, jenoż zuni węsik rožu se schtomow dujesche.

Dwinowowe sawołanie a jeho puczowanskeho towarzsha styskniwe puchowanje wubudżischtaj pşa, kotrejż sapocza na mějczę śrudnie winczecz. Hośpodar, hiszczę bjes schkornjow, psciszba je jstwuj. Delsach na dworze spody żynowej lubje leżesche pódla powaleneho rębla Schęzepan, poħluschenu, a njedaloko wot njego krwawy nōż. Hośpodar se strachom na żwojego żwaka poħlada. A njemu dón-dżeshtaj jeho mandżelska a druhı pohoneż, kotrejż bęsche w nozy i psciszku psciszeli.

„Kajki njeskutk je wobejchol — tónle żłostnik, tónle mordań dujsche!“ pódla Schęzepana stejo.

Koreżmarż sażo rębl staji a salęszy horje, so by poħladał, koho je skonżował. Wón żo hiżo do cžaka stroži, schto budże na żynowej lubi poħladač. Tola lędma bęsche na drugu podnožku stupił, dha dyrbiesche jażo dele salęszy, dokelż jemu napszczecziwo Dwinow po ręble dele salęsche. Sswoju ruku bęsche przedku do żuknje tknij, a se scherokeje dżery w rukawje bęsche żo hiszczę wjazh nahromadžilo. Młody cžlowjek bęsche woblednij, a kóždży widżesche, so je żlaby. Mjelczo psciszladowarjo wróčzo stupichu; wón żyżje żo na delnju podnožku, snapszczęsa żłostnika. Pomalku wotewri tón żwojej woči, poħlada spłoschiwje na Dwinowa a jej jażo saczini. Dwinowowej woči poczescie żyladowacż. „Tón wbohi! tónle wbohi!“ wospjetowasche wón.

Mjes tym bęsche foreżmarżka bješe wjcheje rady tam a żem, pak f żwojemu wołazemu dżesčzu, so by je w kolebzy cžumpala, pak jażo f Schęzepanej. Skončnje wsa wona dżecżo na ruku, so by pscizi bratu wostala. Schęzepan wotewri woči a pożymy żo. Jego poħladanje bęsche cžmowe; jego hłowa wot cžezkeho pada poħluschenia, bęsche żo trochu na bok poħilila. S rany sadż na żhiji cžecżesche frej.

„Cžeho dla mnie njeswjaſacze?“ woprascha żo i dybawym, schkropawym hłozom, kotrejż klinczęsche, kaž njeby s huby psciszhol, ale něhdże s hłubinu.

„Swjaſacze, haj, swjaſacze jeho!“ wołasche nětto też Nikita Ssawicż se żynowej lubje. „Alle też noš jemu swjaſacze, temule rubježnikie, temule jałatemu mordarjej!“

„Twoju duszhu ży skasał, bratsje Schęzepano!“ džesche foreżmarż a džesche pscisz dwór, so by po postronk do telegi jchol.

Koreżmarżka sapocza skiwicż a płakacż a njekedżbowasche wjazh na to, so też dżecżo płaka. „Nimach dha żaneho Boha wjazh w twojej duszhi, rubježniko, kajfiz ty ży? Schto ży tu jałinował?“

Słostnik posběhný żwoju prawizu, pytny frej na njej, a po wjchém cžele tsczepotajo pytaſche ju wotħchaſe.

„Schto dha tu tał wołasch?“ džesche Dwinow f foreżmarżu i něžnym a żlabym hłozom, dokelż bęsche tał wjèle krew żubil, so bęsche wjchón woħlabnij. „Hladaj radscho, so njeħvihu żużodża żlyħscheli. Pomħaj mi radscho, so bħix żebi kożuch wuħlekk a ranu żawjaſal — hladaj, tał wulka je!“

Koreżmarżka pocza nětto, wjcha njemērnia, tam a żem bęhacż. Wona najprjedy dżecżo do kolebki połoži a pomħasche potom Dwinowej żuknju wuħlez, se strachom frej na mokrym rukawje wueżuwschi a pscizi tym na żwojego bratra hladajo, kotrejż nieżo njewidżesche, nieżo njeħħisħesche a żo psciszba hiszczę ani njeħħasche, mjes tym so jeho żwak s postronkom pódla njego stejesche.

„Duz ży jeho tola żwjaſal!“ wołasche Nikita Ssawicż se żynowej lubje. „A waž, luby psciszelo, je widomnie pscisz džim wumohł. Haj, prajče mi jenoż, ja waž proħchu, kaž je żo wjeho to ħtalo? Budże wajha ruka też jażo derje jažież?“

„Sso wě, to wħħaf tał sliż njeje“, Dwinow.

„Haj, schto jeho njeswjaſacch?“ wołasche Nikita Ssawicż na foreżmarja.

Tón poħili hłowu a pocza pomału postronk rošvjasač.

„Ně“, džesche Dwinow, kotrejż żwoju ranu żawjaſowasche; „ně, żawjaſaj jemu radjho żadnu schiju. Haj jenoż, kaž je żebi wbohi ruzi roħrafyl; to jeho bôle boli, hacż moja rana.“

Koreżmarżka psciszkożi nětkele bratrej. Tola njesdasche żo, kaž by żo jemu rožom někaf wróčiż, też niz, hdijż jemu żotra ranu myjeſche a potom żawjaſa, schtoż s żyla po sħacżu i bojoſczu a jara njerad eżinjeſche.

„Kaž dha je waž miłosćiwj Bóh wumohł?“ psciszħesche żo Nikita Ssawicż sażo, „na wutrobno je żo rubježnik méril a je miżnijl.“

„Najſferje“, wotmolwi Dwinow, kotrejż psciszba na żawbaſenje hlađasche.

„Kaž pak je tón dele padnyk?“

„To ja njevém“, wotmolwi Dwinow, trochu pomałku.

„Po tajkim, hdijż je s nožom sa wami kaňnijl“, powiedasche Opjentow, „dha drje seje jeho spidżi s nožu kopnijl, a wón, tħone mordań dujsche, stejesche pscizi frómje. Haj wħħaf, haj, taħle budże a niz hina. To mam ja żboże, ja woprawdżite żboże . . .“

Slibnikowe mjeswocżo żdaſche żo nětto, hdijż bęsche żawjaſane, hiszczę straschnische bycz, a psciszba hiszczę stejachu cži jeho tu bje wjcheje rady a njevjedżachu, f cžemu byču żo roħħudżili. Nikita Ssawicż, kotrejż chżysche hiżo dele salęszy, tole pytny a džesche: „Nimacż tu w wažich stronach żaneho żuda? Ruzi na khribjet żwjaſacze, tał wjèle ja praju, na khribjet, hewaq ja dele njeſalęſu!“

„Njedótki żo jeho“, džesche Dwinow f foreżmarjej, „wón njeje wjedżał, schto je cžinil, — wón je njevinowath.“

„Alle ja waž proħchu! To njeħvij sprawnij cžlowjek ani wodno żwojego žiwenja wěsty był! Swjaſaj jeho, foreżmarju, hewaq też tebje wobħorżu, hdijż żo żud feñde.“

„Tidy żuda njetriebam“, džesche Dwinow, żłostnikoj do mjeswocżo poħladujo; „wón njeħbex pscizi rosmiġe, hdijż je tónle njeſkutk cžinil. Niz jenoż, so jemu ani kħiwiħdżiżki cžinil njeħħym — nimam ani tał wjèle pjenjes, so by prożu hōdno bylo, skonżowacż; ale żnano je pola waž pjenjes?“ woprascha żo a żo żam pscizi tejje myħsliċċi stroži.

„Haj, haj, haj!“ wołasche Nikita Ssawicż nětkele hiszczę wójtisħo, džiżli prijedy. „Meje chżysche wón moricż! Niz — niz teho dla, so moħl pjenjes pscizi żebi mēcż; pjenjes s żyla żanħej nimam . . . to wħħaf je rubježniżka jama, do kotrejż żmijj pscizi schloj! Pomħajcze! Mordarjew! Pomżo!“ wołasche a salęszy s rębla jażo dele na żyno.

(Pokračowanje.)

Ja żebi hiszczę żenje njeħħym pomħill, so bħix wumōżenij hyl.

Młody cžlowjek, s imenom Jan Hejna, mějseſche husto bjeſbōzne a hanjaze ręcze. Sedyn džen iżo jeho wjeħħiż żarač woprascha, hacż wón sa wumōżeniji skutk Khristużowu dżakowinu njeje. To wotmolwjenje bęsche: „Ja bħix njevjedżał, cžeho dla bħix to dyrbjal. Ja żebi żenje żadał njeħħym, so bħix wumōżenij był.“ — Směrom duchowny praji: „Dajeżże żebi frótki podawk wupowiedacż. Młody snath bē w bitwie pola Gettysburga (w amerikanskiej wojnie) sranjeny a wosta někotre hodžimy bjes myħlōw na jenym blatu leżo. Skončnje jaħħisħa, so někotre cžlowijske hłozji w jeho bliskosczi powiedachu. Wón njeſam o porsta hibnejż, ale wón cžuijiesche, kaž żo mjeħħka ruka na jeho wutrobū poħozi a wón pōsna, so diakonija wojerskhe lēkarja psciszħesche, so by hiszczę junkróz spytal jeho žiwenje fdżerżecż. Wona praji: „Wón je tajki żylni a rjenje frōżejen i ma wjeſče wjelle žiwenje możi. A żnano ma wón żonu, macż abu żotru, fotraż w tej hodžinje ja njeħo proħħ.“ — „To nieżo njeponha, s tħim cžaġż psciszħim“, lēkar f tħotka wotmolwi: „Hdijż pak chżecżi wj pola njego wostacż, to mózecż. Wj pak s tħim do stracha psciszħidżecż, so dyrbicżi żyli nōz na bitwissħeżu żamia wostacż.“

— „Wjħo jene“, wotmolwi njebojaſna diakonija, „ja chzu wjħiċċi cžinij, so bħix tele žiwenje wuħħowała.“ Sa khwili ranjeni cžuijiesche, kaž jemu huba s moži wojżiwi a żo jemu żylni wojżiżożi frēdk nits da. Börx po tħim jażo tał daloko f żebi psciszħidż, so mózachu jeho do lazareta dowjieszej, hdjegħi hu jażo cžiżżeż strony. Rosħudżene fastupjenje diakonij bęsche jeho žiwenje wuħħowało.

„Hdy bých vám ja nětfo přajíč“, duchovní dale povídala, když
kutuje na mladého muže hladajo, „so ſo tón vojáč teje žónſkeje
hańbowasche, fiž běſche tak wjele wažila, ſo by jemu živjenje
ſdžeržala; hdy bých vám přajicž chzyl, ſo ſo wón potom po-
řvěcže khwalesche, ſo ju wón prošyl njeje, ſo dýrbi jeho wufho-
wacž, ſo ju ſ zhlá njeſnaje, ſo ſ zhlá přejeſche, ſo ma ſo jej ſa-
něſchtó džafowacž a hdy by jejne jměno jenó hanjo a wužměſchuj o-
uprajíč, ſchto dýrbiť ſebi wý wo nim myſlícž?“

"Ja bých prajíš, že je vón njeckmant, njeďzafowny njeďzajn, fiž řebeš zhlá njesařluži, že bu vumozheny", mlodý muž hručně řavola.

„Derje“, prají duchowny, „a tola běsche ta diafoniška wot
wyjehnoſcze płaczena a duž tež běsche jejny wopor jenož ſi džela
woprawdžity wopor; Jezuſ Chrystuſ paſ, Knjes teje fražnoſcze,
czeſpjeſche a wumirje na fſchižu, ſo by waſ wot hrěchow wumohł
a nětfo wam poſticžuje, ſo chze waſ herbu wěczneho živjenja
ſežimicž. A tola ſeže wy wo nim a tych, fiž jeho lubuja, stajuje
ſi hanjaznymi ſłowami rěčzał.“

Młody muž běsche wschón hnutý a wot teho čaša teho
Rujeja živjenja pytaſche, fotrehož tež f swojemu wiunóženju
ſfóncežuje namaka.

Wschelafe si blissa a si dalofa.

W Hnachzech je ſo ſaintzenu njedželi thoſoj wojeſſeho towarzſtwa w pſchitomnoſczi mnohich towarzſtwow ſi woſkolnoſcze ſiwjedženſzy poſhwjecžila. Šwjedženſtu rěč mějſeſhe ſnjeſ faraú Handrik-Huſcžanski.

Pruski vojenský výsledek je všed frýtfum frajitu bjes Budyschiniom a Lubijom dla naprawow sa lětujschi manever doffladnje wobhlaďač. Kaž běsche ſ jeho ita hlyſčecž, směje ſo naiſferje jedyn džení wulfi manever wofolo Šrafecžanskich hórkow — to je na starém bitwiſčezu ſ ſéta 1813, hdžež mějeſdhe ſo „bitva pola Budyschina.“

• Kral Albert, fotryž běsche fhory, je Bohu budž džaf, ſažo tak
daloko wocžerſtwil, ſo móžesche pſchi wotewrjenju Draždžanſfeje
wustajeńzy pódla bhež. Boh daj, ſo by býrſy ſažo ſivoje móžy
zýle nabyl!

Khěžor Wylem w tych dniach do południowego morja swoje lětne puczowanje nastupi.

Na fupje Kreta je njeněr. Kschesczijanszj wobydlerjo, fotsiż wjetšchi džel na fupje wutčinja, ſu ſo pschecziwo Turfan ſhěhntsi

Na stupje Kuba, fotraž je španijska kolonija, psečińdu
Španijszg psečez do wjetšich czechnojezow a bo prascha, hacž
budža sbežfarjow podtłucziež móz, wožebje døfelsz siednoczenie
Amerykańskie staty psečezo sjaawnischo na stronu sbežfarjow stupja o
jim ponihaja.

Stara a nowa wera.

¶ duchowitemu Ludwikej Harnišej w Hermansburgu něhdí
nuž pýšiúdže ſo praschejo: „Kniž duchowny, ja nětfo telko wí-
nowej a wo starej wérje powiedacž blíſchu, — ſchto ma to no-
žebi? Hdže je rosdžel? Njewérimy my fíchesczijenjo wschitzu te-
žame?“

Duchowny wotmoli: „Dajcze ſebi pſchiflaď wupowjedacze
wón wam to roſjaſni! Ta ſo něhdy ſ jenym po želeſnizy wjeſech
kotryž běſche jara powjedati a bóruſy wſchitko ſhonich. Wón běſche
nowu družinu ſapalkow (ſchtrychowanczów) wunamakał a běſche ſe
ſi tym po něčim wobohacził. Wón powjedaſche: „W prěním lěcze
móžach ſebi lědy poſta toleř naſutowacž, ale mi to tola wjeſele
činjeſche; ty tola do prědka pſchiúdžesch, ſebi myſlach. W druhim
lěcze běſche hižo něſchto ſtow toleř, nětko běſche to hižo mały
kapital, kotryž móžach na boř połožicž. To fraňnje dže, ſebi
myſlach, družy banferot činja, ty do prědka leſejesch, po tajfim
njeiſy na hłowu padnjeny! — A taf džesche lěto wot lěta. Nětko
rjane ſamoženje wobſedžu — a to mam ſo ſam ſebi džafowacž
ja ſym ſebi wſchitko ſhwěru a ſi prawdu ſaſlužiſ!“ Taf praji tó
muž a — Harms pſchistaji — „to je po tajfim ta nowa wěra.“

Nětfo hřischče žłotwicžko wo stariej. To běsche bur, temu tež džěsche. Smalym ſapocža a dýrbjesche ſo jara prázowacž, ale ſ Božej pomozu tola džěsche a na fónzu přenjeho lěta běsche hižo

uějšto toleř wysche, fotrež móžesche khudym dacž. „Raf pschiúdže, Božo, luby řeňeže“, tón džělawy muž ſo praſchesche, „ja ſebi pſchezo myſlach, ſo njeponídže a nětfo ſy mi hiſchcze nějšto wysche wostají!“ Na druhé ſěto běſche ſažo taf — cžim býle žohnowanje roſcžesche, cžim ponížniſchi bu bur, cžim wjazh khudym dawaſche, pſchetoz, by wón prajíł: „Ja ſebi to dale ſažlužil njejkym, to je Boža džiwna dobrota a ſmiluoſcz!“ — „A to“, Harms pſchiſtaji, „to běſche ta ſtar a wěra!“

„Nowa żamia do ſę wěri a cžim wjazdy wuſpěcha widzi, cžim bóle ſę poſběhuje. Stara wěri do Boha a cžim bóle jeho žohnowanie cžuje, cžim bóle ſę ponižuje a wona wě, ſo chze Boža dobrocžiwosć ſ pořucze wjeſcź! To je tón roſdžel.“

Quba wutroba, fotra je twoja wěra?

Je žana nježnijerina duša?

„Ně“, wotmolwi fnjes mudracž, „pschetož ja hym ſi leškarjom, hyni čłowjske čzelo doſładnje pscheptyał, ale ženje hiſhcze ničo wot uježmijertneje dusche njenamaſał.“ „Tak?“ na to fnjes Młosomiaſ wotmolwi: „Kozor junfrócz hylobiſka doſzaže a ſe hwojimi paſoramí ſa jeho rjapym ſpěwanjom pytaſche. Taſo ničo ujenie njenamaſa, ptacžka ſežra w nadžiji, ſo budže uětfo ſam rjenje ſifolicz móž, wón paſ ſo wſchón džiwaſche, jaſo hiſhcze dale mjauežesche taž prjedy.“

Dwaj druhiej ſo wo tej ſamej wěz̄y roſrěčowaſchtaj. „Ssy
ty hižom twoju duſchu cžuł“, tón jedyni ſtwojego dobycza wěſty ſo
praschecze. Tafo dyrbjesche to tón druhí pſchidacž, ſo tamny dale
praschecze: „Ssy ju ty junu woptał, ſłyſchal, wiđał, cžuł?“ Ma
to tón druhí wotmoliwi: „Ssy ty junfrócz bołoſcz ſacžuł?“ Druhi
„haj“ wotmoliwi, duž ſo wón dale praschecze: Ssy ty hižom
bołoſcz woptał, ſłyſchal, wiđał, cžuł? Nó, ſchto da chzeſch wjazd?“

Schto s teho naivufnjeſch?

Matthias Klaudius prají: „Wěrnostě je hobrisí muž, kříž pſchi
pucžu leží a ſpi. Čzi, fotiž nimo džeja, drje jeho hobrisí poſtawu
wohladaja, ale jeho ſameho woni wohladač njemóža, ale paž
hordoſcze na nób ſwojeho rojoma połoža. Hdyž won ſchlewjer
prjecž woſnije, jeho woblicžo wohladaſch. Hacž do teho čaſba
dýrbi naſch trojcht bjež, ſo je won ſpody ſchlewjerja a duž dži
ſi pocžeſcžowanjom nimo a njemudrui, luby pſchecželo! Schtovž džez
do Jeſom Khrysta wěricž, tón dýrbi hladacž, faſt móže bjes njeho
živý bjež. Ja a ty to njemóžemoj. My někoho trjebamy, fotryž
naš poſběhuje a džerži, hdyž dýrbimy wumrjecž — a my nikoho
njeſnajemy wot fotrehož býchmij to radscho měli.

Dwie dżęscjowej modlitwie.

Hólz, fotrehož hajník w lěšti pſchephwata, jačo běſche něſchté
paſoſczík a fotrehož chzvſche ſi kſchudom poſhovſac̄, vſehón naſtróžený
na ſolenia padže; wón paſ níčo njewjedžeſche hac̄ ſivoje blidowce
pacžerje a ruzh poſběhniwſchi ſpěvaſche wón: „Pſchiúdž, knježje
Jeſu, a budž ty naſch hóſc̄ a žvhnuj, ſchtož ſy nam woſradžík!“
— Krutý hajník ſo ſmijechčežiež da a hólzej níčo njecžinjeſche, khibo
ſo jeho napomina. —

Hinak mōdlesche ſo ſchěſčzletný hólczež, fiž běſche ſlabe džěcž
a fotrež běſche faž pſches džiw pſchi žiwenju ſdzeržane. Taſe
najhorziſche žadanje běſche na druhí džení fhore džěcžo w pſchedměſčez
wopýtacž. Hacž k wrotam dyrbjesche ſo wjescž; hicž zhlý pucž
njenóžesche. Duž ſo wón wjecžor mōdlesche: „Luby Božo, njeſdaj
tola jutſje žanemu wopytnej k nam pſchińcž, ſo móžu k temu fhoremu
džěſcžu a hladaj tež, wo to proſchu, ſo wſchitfe drožfi najate njejšu
ſo jenu doſtanjem.“

Prěni hólz s̄ hłowny wuſnjeniu mōdlitwu spěwasche, fotruž běſche ſznano husto bjes pomyslenja na połnu ſchflu hladajo wuſpěwał, fotruž paſt bě nětko w nuſy jeho ſtyſkniweje wutroby prawe mōdlitwa a wuſłyſhenje namaka. Druhi hólz běſche wěſcze woſkwojeje pobožneje maczerje wuczeny wschitke ſkwoje pſchecža o prōſtiwy Bohu wuprajiež, taž s̄ wutroby pſchindžechu.

Wsy maczerje, czińcze woboje a starajcze ſo jeno a to ſo jeno
modlitwa waschemu dżęsciu njebyła próſdne hołe powiedanie, ani
žana wobcežnoſć ale radoſć a požadane rošrěcžowanje ſ njebijeskim
Wótzom.